

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Librum I. Decretalium, Per quadraginta, & tres Titulos distributum, in
quo agitur De Constitutionibus, Seu Legibus universim ...

Krimer, Ferdinand

Augustæ Vindelicorum, 1706

§. IV. An lex, in quantum declarativa, extendatur ad præterita?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73031)

niendum secundum illam juxta L. 1. ff. de pœnis; & c. fin. de sent. excom. ubi dicitur, quod pueris, qui inciderunt in canonem sententiæ promulgatæ, five ante, five post pubertatem petant absolvi, Episcopus id possit, *quia rigor est mansuetudine temperandus, cum tunc, quando delictum fuit commissum, fuerit defectus ætatis.* Censet tamen Castropalaus cit. p. 3. §. 4. n. 11. dicendum potius pro pœna per novam legem imposita, si hæc convenientior sit, eò, quod ad imponendam pœnam regulariter inspiciatur tempus sententiæ ex L. penult. ff. si ex noxali causa agatur.

§. III.

An lex, in quantum irritans, extendatur ad præterita?

1016. **Q**uæstio est, an lex irritans aliquem actum, & expressè loquens etiam de præteritis, eo ipso etiam irritet actum, ante talem legem, validè celebratum? non agimus hic de illis actibus, qui semel validi, nullo deinceps humano jure irritabiles sunt, quales sunt complures actus sacramentales; sed de illis, qui, licet principio validi, adhuc tamen jure humano irritabiles sunt, cujusmodi casus esse potest in multis contractibus, qui vel jure naturæ, vel etiam positivo, cum celebrarentur, validè celebrati sunt; ex causa tamen boni communis hoc exigentis rescindi possunt, & annullari. Et hoc sensu verum est, posse legem irritantem ad præterita extendi, *quando id exigit bonum commune;* secus enim hæc nova lex non foret justa. Id tamen nunquam dicendum est, nisi lex id ipsum exprimat, nec aliter, nisi quantum exprimit. Quare si statuatur irritationem etiam in actus præteritos, non exprimens, *licet jam deducti sint ad judicium,* vel etiam *decisi, aut per sententiam conclusi,* non extenditur ad actus *pendentes, vel decisos.* Sic constitutio Tridentini sess. 25. de Regularibus, c. 15. prohibens, ne quis *infra annum probationis* emitat professionem, afficiebat quidem non tantum futuros, sed etiam actuales Novitios, sed non professos ante illud decretum.

§. IV.

An lex, in quantum declarativa, extendatur ad præterita?

1017. **L**ex, in quantum declarativa, nihil novi constituit, sed id solum, quod antè constitutum, sed latebat, vel ambiguum erat, aperit, & manifestat; sic cum communi Fagnanus in c. Quoniam, de Constitut. n. 15. Circa præsentem quæstionem not. *condere leges declarantes,* quid sit justum in foro animæ, pertinere ad potestatem collatam Petro, & Successoribus ejus; sic P. Mathæus de Moya in quæst. select. Theol. mor. tr. 1. q. 4. §. 1. n. 4. ex c. in novo, dist. 21. c. Ita Dominus, dist. 19. c. omnes, dist. 22. Extravag. unam Sanctam, de majorit. & obed. c. Solite, eod. c. Cum adveniant, c. quodcumque, 14. q. 1. c. Ad Apostolicæ, de re judicat. in 6. c. Novit, de Judic. c. Venerabilem, qui filii sint legitimi. Hoc intellige de summi Pontificis authentica declaratione legis Ecclesiasticæ à se, vel Prædecessoribus latæ; doctrinalis enim (quæ solum faciat probabilitatem) etiam aliis concessa est, de quo ex professo jam egimus à n. 931. ubi etiam exposuimus, an, & quando declarationes Cardinalium pro dubiis Tridentini habeant vim legis, seu authenticæ declarationis; necessariam autem esse declarationis promulgationem æquè, ac ipsius legis conditæ constat ex dictis à n. 113. etiam si esset revocatoria prioris ex n. 115. vel etiam irritans, ex n. 116.

1018. Ad quæstionem autem propositam communis tenet, quod lex, seu constitutio absolute lata, & solum declarativa juris antiqui, extendat se non tantum ad futura, sed etiam ad præterita; sumitur ex c. cum tu, de usuris. Et tali casu non tam obligat lex declarans, quam declarata. Si autem non est tantum declarativa juris antiqui, sed etiam constitutiva novi, illam referri ad præterita, in quantum est declarativa; & in futura, in quantum est constitutiva juris novi, nisi contrarium exprimat. Abbas c. fin. de constitut. n. 8. & 11. Azor p. 1. l. 5. c. 16. q. 13. Legem irritantem merè declarativam juris antiqui extendi etiam

etiam ad præterita docet Layman in *cit. c. fin. n. 7.* Si autem de novo irritum reddat aliquem actum, prius validum, extendi etiam potest ad actus præteritos, eos irritandò, seu rescindendò; Suarez *l. 3. de legib. c. 14. n. 11.* secus est, si irritet solum impediendò, ne actus validè fiat; Gail. *l. 2. observ. 9. n. 3.*

1019. Ex hoc vides, de lege hac *declarativa juris antiqui discurrendum*, sicut de lege declarata; si enim declarat hanc, in quantum est merè præcipiens, vel prohibens, porrigitur solum ad futura; si in quantum aliquid novi constituens, vel puniens, aut irritans, de lege declarante dicendum venit, quod de declarata, si clara foret. Aliàs enim non esset merè declarativa legis, contra suppositum.

ARTICULUS XV.

De confirmatione legis.

1020. **C**onfirmare idem hic significat, ac *approbare*, & validius, atque perfectius reddere, diciturque *juris prius habiti corroboratio*; ut cum Superior confirmat actum inferioris. Duplex communiter distinguitur confirmatio; una, quæ appellatur *in forma communi*, quando scilicet non præcedente informatione in particulari de actu, qui confirmatur, & de circumstantiis necessariò exprimendis illius, adhibetur confirmatio illius à supremo Principe, aut ab alio, ad quem spectat confirmatio. Altera, quæ appellatur *in forma speciali*, atque *ex certa scientia*, quando scilicet præcessit informatio in particulari de actu, & de circumstantiis illius necessariò exprimendis, aut totum insertum est in instrumento Confirmationis *c. 1. c. quod nostram, c. porrecta, de confirm.*

1021. Confirmatio *in forma communi* actui confirmato nihil novi juris tribuit, sed ei, si subsistit, & quatenus subsistit, majus robur, & auctoritatem addit; ut ait gloss. in *c. Quia, de concess. prebend. V. in forma*; & Bartolus in *L. privilegia, C. de Sacrosanct. Eccles.* quia non innovat actum; Layman in *c. inter, de fide instrum. n. 10.* Robur autem, quod actui subsistenti addit, est in eo, quòd actus ab inferiore factus legitime, & à Superiore in forma communi confirmatus, ab inferiore retractari,

vel rescindi non possit; esto partes, in quarum favorem ejusmodi confirmatio facta est, ab ea recedere possint de mutuo consensu; quia nemo invitus beneficiò sibi concessò uti cogitur. Omnis autem confirmatio censetur esse in forma communi, nisi ex aliquo signo ostendatur, quòd sit in forma speciali; ita Suarez *de legibus l. 8. c. 18. n. 7.*

1022. Censetur autem sufficiens signum, si confirmatio fiat cum clausula: *ex certa scientia.* Tunc enim Principi testanti credendum est; *Clement. 1. de probat. 2.* si fiat verbis æquipollentibus 3. si confirmationi inseratur tenor dispositionis confirmatæ, *c. penult. de confirmat. util. vel inutili.*

1023. Effectum confirmationis specialis communiter dicunt esse, quòd novum jus tribuat actui confirmato, eumque validet, si antè invalidus erat, juxta *c. Si quis, de confirm. utili.* Sed hoc sic indefinitè prolatum in multis fallit quoad effectum dictæ clausulæ, ex certa scientia, ut constat ex *dictis in tit. de Rescript.* & communiter limitatur, ut non procedat. 1. quoad voluntatem supplendi defectum, si Princeps in tali defectu nunquam dispensare soleat, esto possit. 2. si defectus sit contra jus naturale. 3. si per confirmationem derogaretur alterius juri acquisito; ita Layman in *c. 1. de confirm. n. 7.*

1024. Præter hæc not. confirmationem tamen in forma communi, quàm speciali posse dividi in essentialem, & accidentalem. *Essentialis* est, quæ requiritur ad ejus formam, & substantiam, eò quòd in statuentibus non sit potestas ferendi per se ipsos legem, aut condendi statutum obligans, nisi confirmatum à Superiore; ex quo colligitur, quid sit confirmatio *accidentalis*; his positis:

1025. Quæstio est. 1. an statutum confirmatum à Superiore, confirmatione solum accidentali, à statuentibus possit tolli, & revocari? 2. affirm. ex Bartolo in *L. omnes populi, ff. de Jure & Just. n. 33.* Azor *p. 1. l. 5. c. 26. q. 15.* quia sic pendet à sola libertate statuentium. Limitari tamen debet. 1. ut non procedat, si habeat confirmationem Principis in forma speciali. Constat ex *dict. à n. 1023.* Sic enim habet majorem firmitatem, quàm habeat ex natura. Cum illud Princeps faciat suum. Gail.